

Голик М.М.

Черновицкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ СТАБИЛИЗАЦИОННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ

Аннотация

В научной статье рассмотрены научные подходы к пониманию понятий «политика», «финансовая политика» и «стабилизационная финансовая политика». Установлено, что эффективность реализации стабилизационной финансовой политики государства зависит от принципов ее формирования. Определены особенности реализации стабилизационной финансовой политики государства в современных условиях хозяйствования. Исследованы проблемы реализации стабилизационной финансовой политики и предложены направления ее совершенствования в Украине.

Ключевые слова: политика, финансовая политика, стабилизационная финансовая политика, монетарная политика, фискальная политика, принципы формирования стабилизационной финансовой политики, направления реализации стабилизационной финансовой политики.

Holyk M.M.

Chernivtsi Trade and Economic Institute
of Kyiv National Trade and Economics University

FEATURES OF THE IMPLEMENTING OF FINANCIAL STABILITY POLICY IN UKRAINE

Summary

In the scientific article scientific approaches to understanding concepts «politics», «financial policy» and «financial stability policy» are considered. It is established that the efficiency of financial stability policy depends on the principles of its formation. Features of the implementing of financial stability policy in the contemporary economy are detected. Problems of the implementing of financial stability policy are investigated and ways of its improvement in Ukraine are suggested.

Keywords: policy, financial policy, financial stability policy, monetary policy, fiscal policy, principles of forming of financial stability policy, ways of financial stability policy implementation.

УДК 336.64:334.722(477)

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Григораш Т.Ф., Бесценна Ю.О., Козлова В.І.

Дніпропетровська державна фінансова академія

Розкрито поняття «малого бізнесу» та його ролі у світовій економіці. Виявлено проблеми фінансування малих і середніх підприємств. Розроблено комплекс заходів щодо розв'язання проблем, які перешкоджають подальшому розвитку малого і середнього підприємництва.

Ключові слова: суб'єкти малого підприємництва, бізнес, фінансування, зайнятість населення, фінансові ресурси, інвестиції.

Постановка проблеми. Для успішного розвитку малого бізнесу використовуються різноманітні засоби фінансування малих підприємств: самофінансування, державні інвестиції, банківське кредитування та зовнішні інвестиції. Проблема розвитку малого бізнесу в Україні пов'язана із недостатнім рівнем політичної стабільності, валютної, податкової та митної політики, непослідовністю економічних нововведень, недосконалістю механізмів широкої приватизації та демократизації суспільства. Основні проблеми малого бізнесу в Україні – це постійні зміни у податковому законодавстві та нерозвиненість механізмів підтримки малого підприємництва, що призводить до неможливості реалізації потенціалу у повній мірі. У світовій економіці практично немає такої сфери, яка могла б обійтися без товарів, робіт та послуг малого бізнесу. Малі підприємства створюють нові робочі міс-

ця, залучають працюючих та непрацюючих до суспільно-корисної діяльності, сприяють формуванню середнього класу суспільства. На відміну від великого підприємництва, малий бізнес мобільний. Він швидко реагує на зміни і потреби ринку, пропонує конкретний товар або послугу та має високу ефективність капіталовкладень і прибутковості.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблеми фінансування та розвитку малого бізнесу в Україні досліджувалися в працях вітчизняних вчених З. Варналія, Л. Вороніної, К. Ляпіної, Д. Ляпіна, Ю. Клочка, О. Кужель та ін.

Мета статті. Метою даної роботи є аналіз проблем державної фінансової підтримки малого бізнесу в Україні та розробка шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Підтримка становлення та розвитку малого бізнесу в Україні є одним з визначальних пріоритетів державної політики з

перших років економічних реформ. Малі підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні конкурентного середовища, гнучкості національної економіки, зайнятості та забезпеченні доходів населення.

За даними офіційної статистики, у сфері малого підприємництва в Україні станом на 1 січня 2014 р. діяли 373,8 тис. підприємств, які забезпечували 16,6% ВВП [4]. У той же час, у сусідніх з Україною Чехії, Словаччині та Угорщині, частка малих підприємств у ВВП визначалася на рівні 30–40%.

В Україні найбільша кількість малих підприємств працює у Києві, на другому місці була Автономна Республіка Крим. Так, станом на початок 2013 р. в українській столиці чисельність малих фірм становила 71201, у Криму – 13230 підприємств. По областях України статистика була такою: найвищі показники концентрації малого бізнесу були у Донецькій, Дніпропетровській та Харківській областях (26170, 25691, 23693 підприємства), найнижчими – у Чернівецькій, Рівненській та Волинській областях (3793, 4604, 4816 підприємств) [4].

Характерними особливостями малого бізнесу є: незалежний менеджмент, власний капітал, локальний район операцій, невеликі розміри. Він відіграє значну роль у забезпеченні зайнятості, певною мірою забезпечує насичення ринку споживчими товарами та послугами, сприяє послабленню монополізму та розвитку конкуренції, структурній перебудові економіки, є засобом досягнення особистого успіху.

Для вирішення проблем державної фінансової підтримки малого бізнесу в Україні, потрібно вирішити такі завдання:

- визначити проблеми державного фінансування малого бізнесу;

- розробити рекомендації щодо їх вирішення.

Основними причинами, що перешкоджають розвитку малого і середнього підприємництва, є:

- нестача внутрішніх фінансових ресурсів, обмежений доступ до зовнішніх джерел фінансування та залучення інвестицій;

- недостатній рівень розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва;

- ускладнений порядок проходження дозвільних (погоджувальних) процедур і, як наслідок, їх висока витратність;

- ускладненість процедур сертифікації і стандартизації товарів та послуг;

- недосконалість процедур здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

- нестабільність законодавства у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, що не дає можливості суб'єктам підприємництва планувати свою діяльність на тривалий період;

- низький рівень відповідальності посадових осіб дозвільних органів та обізнаності підприємців про правові механізми їх захисту;

- недосконалість механізму партнерства між державою та малим і середнім підприємством;

- низький рівень активності суб'єктів малого і середнього підприємництва щодо захисту власних інтересів;

- неналежний рівень інформаційного, консультативного та методичного забезпечення підприємницької діяльності, у тому числі з питань сертифікації продукції та послуг, а також впровадження систем управління якістю;

- недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва;

- низький рівень залучення молоді та сільського населення до малого і середнього підприємництва [2].

Обмеженнями розвитку підприємництва є: відсутність можливостей до навчання персоналу; фінансові можливості клієнтів; нестабільність курсу валют; підвищення орендної плати; складна процедура отримання кредитів; високі процентні ставки. Тому розробляються різні шляхи вирішення проблем малого бізнесу. Розглянемо деякі з них:

- Держава має сприяти запровадженню механізму отримання кредиту на пільгових умовах для започаткування власної справи.

- Перегляд системи оцінки ризиків. Ця діяльність має виконуватися банками. Застава в цьому випадку є хорошим і достатнім гарантом.

- Збільшення кредитного ринку, що сприятиме стимулюванню конкуренції між банками, яка в свою чергу дозволить знизити процентні ставки на кредит.

- Перегляд податкового законодавства щодо оподаткування малого бізнесу з метою підвищення його активності.

- Навчання персоналу. Багато власників бізнесу при недостатній кваліфікації працівника відразу звільняють його, що призводить до гальмування виробничого процесу. Така проблема може бути розв'язана шляхом надання працівнику можливості пройти навчання та отримати спеціальні знання.

Розглянемо розмір витратків на фінансування малого бізнесу в Україні. У 2006 р. розмір витратків складав 0,9 млн. грн. У 2007 – 2008 рр. завдяки обласним програмам підтримки ці витратки збільшились до 25,6 млн. грн. та 31,4 млн. грн. відповідно. А у 2009 та 2010 рр. відбувся значний спад цієї суми до 0,08 млн. грн. та 0,07 млн. грн. відповідно, що є негативним явищем. [3]

Такі дані свідчать про недостатність обсягів державного фінансування заходів розвитку підприємництва в Україні, а також про необхідність активізації діяльності органів державної влади всіх рівнів щодо збільшення джерел фінансування підтримки підприємницької активності. Основними завданнями державної фінансової підтримки малого бізнесу повинні стати: формування сприятливого підприємницького середовища шляхом забезпечення належного цільового державного фінансування, фінансування програм перекваліфікації та професійного розвитку трудових ресурсів, в тому числі спрямування на ці заходи ресурсів міжнародної технічної допомоги [4].

Проаналізуємо кожен етап процесу реорганізації управління фінансовими ресурсами малих підприємств:

1. Звернення до досвіду управління фінансовими ресурсами підприємств. Хоча досвід, здобутий в процесі попередньої діяльності, корисний, він прямо не може бути використаний для реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємства в перехідній економіці України. Його необхідно по-стійно коригувати відповідно до нових ситуацій.

2. Реорганізація системи управління фінансовими ресурсами підприємства може забезпечити рішення таких проблем: недостатності грошових ресурсів; труднощів при здійсненні розрахунків з поставачальниками; різкого зменшення кількості замовлень; зменшення об'єму продажу через появу нових конкурентів; недостатності величини обігових коштів; частих збитків; відсутності розробленої стратегії удосконалення господарської діяльності; несвочасної виплати заробітної плати; відсутності управлін-

ської команди; скорочення витрат на дослідження та рекламу; зміни форми розрахунків; запізнення в розрахунках; заборгованості в розрахунках по банківських відсотках; продажі товару за цінами, нижче собівартості; конфлікту серед керівництва підприємства; звільнення висококваліфікованих працівників.

3. Серед критеріїв ефективності пріоритет повинен віддаватися таким параметрам системи управління фінансовими ресурсами підприємства, як:

- забезпечення визначення реального обсягу наявних фондів фінансових ресурсів;

- забезпечення визначення оптимальних розмірів фондів грошових

ресурсів, їх розділення і використання з урахуванням потреб підприємств, економічної доцільності витрат, а також впливу їх на кінцеві результати господарської діяльності підприємства;

- контроль за раціональним використанням ресурсів, виконанням планових завдань, безперервністю розрахунків;

- організація своєчасних економічних розрахунків з фінансово-кредитною системою, іншими підприємствами, організаціями, працівниками;

- проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства з точки зору ефективності його роботи як бази для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

4. Ухвалення управлінського рішення. Щоб знайти оптимальне рішення тієї або іншої проблеми вибору досконалої системи управління фінансовими ресурсами підприємств, необхідно розглянути декілька різних варіантів.

Отже, удосконалення реорганізації управління фінансовими ресурсами малих підприємств слід розглядати як один з головних чинників підви-

щення ефективності будь-якої виробничо-господарської діяльності. Від цього залежить поліпшення позицій підприємства в конкурентній боротьбі, його стабільне функціонування і динамічний розвиток. Головна спрямованість реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств полягає в оптимізації використання ресурсів підприємства. Система управління фінансовими ресурсами підприємства може оцінюватися як ефективна лише у тому випадку, якщо вона дає можливість не лише раціонально використати наявні ресурси, а і забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства.

Висновки і пропозиції. У статті визначено основні проблеми малого бізнесу, пов'язані із залученням фінансів в малі підприємства. У більшості випадків мале підприємство може покладатися тільки на себе. Труднощі із залученням інвестицій негативно відзначаються на можливостях розширеного відтворення суб'єктів малого підприємництва, а складнощі з кредитуванням оборотних коштів ставлять під загрозу навіть просте відтворення. Одним із шляхів вирішення визначені проблем може стати впровадження і вдосконалення механізмів венчурного фінансування, спрямованого на задоволення фінансових потреб на всіх стадіях життєвого циклу саме малого підприємства. Ефективна діяльність інститутів венчурного фінансування в країнах з розвинутою економікою довела свою доцільність при вирішенні проблем розвитку малого бізнесу, але становлення і розвиток ринку венчурних ресурсів в Україні ускладнено через глобальну економічну нестабільність і політичну непередбачуваність, нерозвиненість сектора малого бізнесу і, як результат, надмірну ризикованість будь-яких фінансових вкладень.

Список літератури:

1. Онос Д. О. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-17237-1.html>
2. Розпорядження Кабінету міністрів України від 28 серпня 2013 р. – Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Розпорядження Кабінету міністрів України від 28 серпня 2013 р. – Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-p>
4. Щорічний статистичний збірник/ Державна служба статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Григораш Т.Ф., Бесценная Ю.А., Козлова В.И.

Днепропетровская государственная финансовая академия

ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Аннотация

Раскрыты понятия «малого бизнеса» и его роли в мировой экономике. Выявлены проблемы финансирования малых и средних предприятий. Разработан комплекс мер по решению проблем, препятствующих дальнейшему развитию малого и среднего предпринимательства.

Ключевые слова: субъекты малого предпринимательства, бизнес, финансирование, занятость населения, финансовые ресурсы, инвестиции.

Grygorash T.F., Bestsenna J.A., Kozlova V.I.
Dnepropetrovsk State Financial Academy

THE PROBLEM OF SMALL BUSINESS FINANCING IN UKRAINE

Summary

Disclosure of the concept of «small business» and its role in the world economy. Identify the problems of financing small and medium enterprises. Develop a set of measures to address the obstacles to the further development of small and medium-sized businesses.

Keywords: small businesses, business, finance, employment, financial resources, and investments.

УДК 35.072.2:338.48

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК НЕЯВНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Жупаненко А.В.

Одеський національний економічний університет

Статтю присвячено встановленню і вивченню факторів, що впливають на розвиток неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери з метою оцінки результативності і розробки універсальних підходів до державного регулювання її функціонування.

Ключові слова: неявна інфраструктура, рекреаційно-туристична сфера, фактори розвитку.

Постановка проблеми. Неявна інфраструктура рекреаційно-туристичної сфери, будучи частиною ринку туристичних послуг, є прикладом формування туристичних послуг у поліфункціональному сегменті, що безпосередньо не відносяться до індустрії туризму, проте формує туристичний продукт і надає у великих обсягах туристичні послуги, які відіграють свого роду зв'язуючу роль поміж різними секторами національного господарства, включаючи кінцевого споживача. До сьогодні малодослідженими залишаються фактори впливу і параметри системного державного регулювання діяльності неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем та особливостей розвитку рекреаційно-туристичної сфери під впливом різних факторів присвятили наукові праці такі вчені як А.Ю. Александрова, І.Т. Балабанов, А.В. Вершицький, О.О. Любіцева, В.Ф. Кифяк, Н.С. Кудла, М.П. Мальська, В.Ф. Савченко, В.Ф. Семенов, В.А. Смолій та інші. В своїх працях вони приділяють особливу увагу методології розробки і реалізації державної та регіональної туристичної політики через економічні й організаційні важелі регуляторної політики розвитку туризму, передумовам виникнення і принципам функціонування підприємств рекреаційно-туристичної сфери, прогнозуванню розвитку регіонального ринку туристичних послуг, механізму економічного оцінювання та регулювання туристичної привабливості території.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на значну кількість публікацій з питань розвитку рекреаційно-туристичної сфери, потребує вдосконалення науково-теоретичних, методологічних та практичних підходів до ви-

вчення й розмежування понять «явна» та «неявна» інфраструктура рекреаційно-туристичної сфери і факторів їхнього розвитку. Все це свідчить про актуальність обраного напрямку дослідження.

Мета статті полягає у з'ясуванні і систематизації факторів впливу й також концептуальних засад державного регулювання неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери.

Виклад основного матеріалу. У забезпеченні нормального процесу функціонування рекреаційно-туристичної сфери, як частини національного господарства країни, приймають участь складові, у тому числі, інфраструктура, ринковий механізм та державне регулювання. В цілому, інфраструктура рекреаційно-туристичної сфери являється ефективним засобом удосконалення цієї сфери, необхідною передумовою для поступового інтегрування у світове господарство.

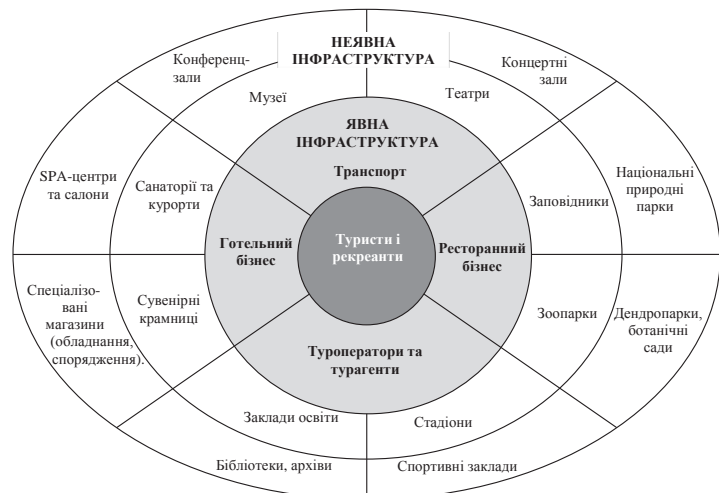

Рис. 1. Сегменти явної та неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери, авторська розробка